

بسم الله الرحمن الرحيم

سیر مطالعاتی تفصیلی آثار علامه طهرانی

مؤسسه ترجمه و نشر دوره علوم و معارف اسلام، به تحقیق و تنظیم مجموعه آثار حضرت علامه آیه الله حسینی طهرانی ره پرداخته، و به موازات چاپ و نشر این آثار، ترجمه آن را به زبان های عربی، انگلیسی، اردو و ... ارائه می نماید.

مجموعه تألیفات حضرت علامه آیه الله حسینی طهرانی ره شامل دو بخش «دوره علوم و معارف اسلام» و دیگر مکتوبات ایشان می باشد. دوره علوم و معارف، به قرار ذیل می باشد:

دوره معارف:

- (۱) الله شناسی (۳ جلد)

- (۲) امام شناسی (۱۸ جلد)

- (۳) معاد شناسی (۱۰ جلد)

دوره علوم :

- (۴) أخلاق و حکمت و عرفان:

- ۱. رساله سیر و سلوک منسوب به بحر العلوم
- ۲. رساله لبّ اللباب در سیر و سلوک اُولی الألباب
- ۳. توحید علمی و عینی
- ۴. مهرتابان
- ۵. روح مجرد
- (۵) أبحاث تفسیری:

• ۱. رساله بديعة (عربی)

• ۲. ترجمه رساله بديعه

• ۳. رساله نوین

- (۶) أبحاث علمی و فقهی:

• ۱. رساله حول مسألة رؤية الهلال (عربی)

- ۲. وظیفه فرد مسلمان در احیای حکومت اسلام
- ۳. ولایت فقیه در حکومت اسلام (۴ جلد)
- ۴. نور ملکوت قرآن (۴ جلد)
- ۵. نگرشی بر مقاله بسط و قبض تئوریک شریعت
- ۶. رساله نکاحیه: کاهش جمعیت، ضربه‌ای سهمگین بر پیکر مسلمین
- ۷. نامه نقد و اصلاح پیش نویس قانون اساسی

- (۷) أبحاث تاریخی:

- ۱. لمعات الحسین
  - ۲. هدیة غدیریة: دو نامه سیاه و سپید
- دیگر مکتوبات ایشان شامل: تقریرات درس خارج اصول آیه الله خوئی، تقریرات درس خارج فقه و اصول آیه الله حاج شیخ حسین حلی، تقریرات درس خارج فقه آیه الله شاهرودی، جنگ‌ها (۳۲ جلد)، رساله‌های فقهی و ... می‌باشد. مجموعه دوره علوم و معارف به چاپ رسیده و دیگر آثار نیز برخی به چاپ رسیده و الباقی آن در دست اقدام می‌باشد.

برای مشاهده جنگ‌ها و برخی دیگر از مکتوبات خطی می‌توانید به نشانی‌های اینترنتی داده شده در پشت جلد جزوه مراجعه نمائید.

در ادامه سیر مطالعاتی برگزیده اهم آثار ایشان را در دو سطح آورده‌ایم؛ البته شایان ذکر است که گاهی ممکن است در ضمن بخش‌هایی از کتاب‌ها یا در مجلداتی از دوره‌ها به مطالب عمیق تر و سنگین تری برخورد نمائید که می‌توانید از آن قسمت‌ها عبور نموده و آنها را به مطالعات بعدی خود موکول کنید.

سیر مطالعاتی سطح ۱:

- ۱. معاد شناسی ج ۱ و ۲

این مجموعه ده جلدی مباحث حشر و معاد را بر اساس آیات و روایات و براهین عقلی و مشاهدات قلبی بررسی نموده، و کیفیت سیر انسان در دنیا و انتقال به آخرت و حرکت مرحله به مرحله او به سوی خداوند را بیان می‌کند.

اهم عناوین:

- جلد ۱: حقیقت دنیا، حقیقت مرگ، علت ترس از مرگ، قبض روح و مشاهدات در حال احتضار و مردن.

• جلد ۲: ملحق شدن مؤمنان به اولیاء خدا و منکران به اولیاء شیطان (لحوق)، برزخ و صورت‌های برزخی.

۲. مهر تابان - بخش نخست

یادنامه استاد مؤلف: حضرت آیه الله علامه طباطبائی قدس سره می باشد که در دو بخش یادنامه و مصاحبات تدوین شده است. بخش نخست: به زندگینامه علامه طباطبائی و روش علمی، فلسفی، عرفانی و تفسیری ایشان و نیز احوال جمعی دیگر از بزرگان پرداخته است.

۳. رساله لبّ اللباب، در سیر و سلوک اولی الألباب

اصل این رساله، درسهای علامه طباطبائی در قم می باشد که در عین حجم کم آن حاوی یک دوره ارزشمند عرفان عملی است. این کتاب پس از طرح کلی سلوک الی الله، به عالم‌های مقدم بر عالم خلوص پرداخته، و کیفیت سیر الی الله را به دو صورت اجمالی و تفصیلی مطرح می سازد. در ادامه، شرایط لازم سلوک در بیست و پنج مورد بیان شده و در پایان به طرق مختلف «نفی خواطر» اشاره شده است.

۴. لمعات الحسین

جزوه ای است حاوی برخی از کلمات و مواعظ و خطب حضرت سید الشهداء ابا عبدالله الحسین علیه السلام، که با ذکر مدارک آن از منابع معتبر به همراه ترجمه نقل شده است، و به جهت مختصر بودن آن قابل اینست که بر روی پرده ها و تابلوها نوشته شده و در معرض دید عزاداران حسینی قرار گیرد، و در ضمن قابل حفظ کردن نیز می باشد.

این کتاب که اشاره‌ای گذرا به سیر نهضت حسینی و مقتل آن بزرگوار دارد، در ترسیم چهره حقیقی نهضت آن حضرت و اهداف والای آن حاوی نکات ارزشمندی است.

در پایان کتاب نیز شعری از مؤلف درباره حضرت سیدالشهداء علیه السلام حاوی سی بیت درج شده است:

محفل انس است دو عالم ولی   شمع دل افروز، حسین است و بس
گر تو بخواهی که شوی رستگار   راه، تولای حسین است و بس

۵. روح مجرد

یادنامه استاد عرفانی مؤلف قدس سره، موحد عظیم و عارف کبیر: حاج سید هاشم حداد (قدّه) می باشد که از برترین شاگردان اخلاقی کبیر: آیه الله العظمی حاج سید علی قاضی (قدّه) بوده‌اند. در این کتاب کیفیت زندگی و سیره عملی و حالات و مقامات توحیدی مرحوم حداد ذکر شده، و ضمن بیان سفرهای

جناب مؤلف، مباحث دقیق توحیدی و سیر إلى الله، لزوم تبعیت از استاد کامل در امور سلوکی، دفاع از عرفان و عرفاء، ردّ تهمت‌های ناروا بر محیی الدین عربی، معنای وحدت وجود و ... طرح شده است.

در این اثر شیرین و بدیع، به مناسبت، مطالبی نغز از مرحوم آیه الله قاضی نیز ذکر شده است.

۶. امام شناسی - جلد ۱ تا ۵

این مجموعه که مشتمل است بر ۲۷۰ درس در هجده جلد، حاوی مسائل تفسیری، روایی، تاریخی، اجتماعی، کلامی و فلسفی حول مسأله ولایت و امامت، علی الخصوص حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام می‌باشد. این مباحث بصورت درس‌های استدلالی برگرفته از آیات قرآن و روایات مورد قبول شیعه و سنی بالأخص با استفاده از منابع اهل سنت تنظیم شده است.

أهمّ موضوعات:

- جلد ۱: عصمت انبیاء و أئمة علیهم السلام.
- جلد ۲: تفسیر آیه اولی الامر - وصایت امیرالمؤمنین علیه السلام.
- جلد ۳: معرفت امام - شناخت شیعه - تفسیر آیه تطهیر.
- جلد ۴: فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام.
- جلد ۵: ولایت (حقیقت ولایت - توحید و ولایت - تفسیر آیه ولایت).

۷. رساله نوین

موضوع این کتاب که تفسیر آیه *إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ وَ خُطْبَةُ* مشهور رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم در منی و آیه نسیء است، لزوم مبنا قرارگرفتن تاریخ هجری قمری و عدم مشروعیت تبدیل آن به شمسی است و در آن مباحثی چون: دست اجانب در تغییر تاریخ مسلمین، مطابقت بناء ماههای قمری با فطرت انسان، ساعت غروب کوک در اسلام و فوائد آن، صحیح نبودن إحياء ملیت و ملی‌گرایی در برابر اسلام و عدم مشروعیت نوروز ذکر شده است.

۸. نور ملکوت قرآن - جلد ۱ و ۳ و ۴

مباحث این مجموعه چهار جلدی راجع است به قرآن کریم و مباحث متعدد مرتبط با این کتاب آسمانی، که به مناسبت برخی مباحث، مطالب گسترده و متنوعی در آن گنجانده شده است.

أهمّ موضوعات و مباحث:

- ج ۱: قرآن، راهنما به بهترین آئین هاست، بحث «سبل سلام» و ذکر مصادیق آن.
- ج ۳: منطق توحیدی قرآن، سیر قرآن در «آیات آنفسی»، قرائت و تلاوت قرآن، بحثی درباره بردگی در اسلام.
- ج ۴: سیر قرآن در «آیات آفاقی»، عربی بودن قرآن، جمع آوری و کتابت قرآن، بحثی از تورات و انجیل، بحث تواتر قرائت.

۹. وظیفه فرد مسلمان در احیای حکومت اسلام

حضرت علامه آیه الله حاج سید محمدحسین حسینی طهرانی قدس سره الشریف، در پی درخواست جمعی از طلباب و فضلالی حوزه علمیه و استفسار از وظیفه خود بعد از رحلت رهبر فقید انقلاب رضوان الله علیه، مطالبی پیرامون سر لزوم تشکیل حکومت اسلام و نقل وقایعی تاریخی درباره شروع و تکون انقلاب اسلامی و رشد و به ثمرنشدن آن و لزوم حمایت از نظام اسلامی و پیروی از ولایت فقیه، در ضمن شش جلسه بیان داشته‌اند.

در طبع دوم کتاب، در مقدمه‌ای که توسط لجنة تحقیق مؤسسه ترجمه و نشر آثار معظم له نگاشته شده است، سیر فعالیت‌های سیاسی و نیز اندیشه سیاسی ایشان تبیین گردیده است. همچنین در قسمت ضمائم کتاب، رساله دولت اسلام، رساله خطبه عید فطر سال ۱۳۹۹ هجری قمری (۱۳۵۸ ش)، مقایسه تطبیقی بین پیش‌نویس قانون اساسی و نامه حضرت علامه مؤلف (ره) در نقد و اصلاح آن و متن قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، و نیز تصویر برخی از مدارک، به چاپ رسیده است.

۱۰. ترجمه رساله بدیعه

سلسله مباحث استدلالی ذیل تفسیر آیه: الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ، با رویکرد تفسیری، روائی، فقهی، علمی و اجتماعی درباره فلسفه حقوق زن از نظر اسلام، تساوی حقوق مرد و زن و معنای صحیح آن، شرکت زنان در منصب‌های اجتماعی، و عدم جواز تصدی قضاوت و حکومت و افتاء و نمایندگی مجلس برای زنان.

اصل رساله، عربی است ولی به جهت اهمیت موضوع، به فارسی نیز ترجمه شده است.

برخی از اهم عناوین: در نظام عالم، حق هیچ موجودی ضایع نشده است؛ عدالت در رعایت ظرفیت‌هاست نه تساوی؛ خداوند تحمل کارهای سنگین را از دوش زن برداشته است.

۱۱. رساله نکاحیه: کاهش جمعیت ضربه ای سهمگین بر پیکر مسلمین

این کتاب مشتمل است بر دو بخش: بخش نخست دربارهٔ ازدواج در اسلام و اهمیت تکثیر اولاد و ارزش یک فرد مسلمان می‌باشد. بخش دوم، «تذییلات» سیزده گانه‌ای است که مسأله کنترل جمعیت را از دیدگاه اسلام مورد تحلیل و بررسی قرار داده و از سیاست‌های مکارانهٔ استکبار در راستای کاهش قدرت مسلمانان پرده برداشته است.

از آنجا که این طرح استعماری در فاصلهٔ کوتاهی پس از ارتحال رهبر کبیر انقلاب رحمه الله علیه در قالب تنظیم خانواده و کنترل جمعیت صورت پذیرفت، مرحوم علامه مؤلف (قده) در همان زمان با روشن بینی خاصی اقدام به تألیف و نشر این کتاب نمودند. و نسبت به غلط بودن این مسیر و عواقب آن هشدار دادند.

۱۲. سرالفتوح، ناظر بر پرواز روح - به ضمیمهٔ رسالهٔ فقهای حکیم

کتاب سرالفتوح دارای دو بخش می‌باشد: بخش اول به نقد و بررسی سه إشکال اصلی و اساسی در کتاب پرواز روح پرداخته و شالودهٔ فکری مؤلف آن کتاب و استاد ایشان را نقد می‌نماید: مطلب اول: دربارهٔ استاد در سیر و سلوک، مطلب دوم: دربارهٔ علم فلسفه، مطلب سوم: دربارهٔ نهایت سیر معرفتی انسان. و بخش دوم تعلیقه‌های معظم له است که در حاشیهٔ کتاب پرواز روح مرقوم داشته اند که در اینجا بصورت یکجا جمع آوری شده است.

«فقهای حکیم» رسالهٔ مختصری است در اهمیت و لزوم خواندن علم حکمت و عرفان، که در آن نام جمع کثیری از علماء بزرگ و فقهای عالی‌رتبهٔ تشیع از صدر اسلام تا کنون آورده شده است که ایشان در عین دارا بودن مقام فقه و حدیث، به علم فلسفه و عرفان اهتمام آکید داشته و در هر دو رشته متخصص بوده‌اند.

این دو اثر به همراه مقدمه و تحقیقاتی که از طرف لجنة تحقیق و تنظیم آثار معظم له آورده شده به چاپ رسیده است.

یادنامه‌ها:

۱. آیت نور

این یادنامه به بررسی گوشه‌هایی از زندگی شخصیت کم‌نظیر دورهٔ معاصر مرحوم حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی اعلی الله مقامه الشریف می‌پردازد؛ شخصیتی که از خصوصیات و صفات ممتازی برخوردار بوده و در جمع بین علوم ظاهری و باطنی در اوج قرار داشت، و محضر بزرگان وادی معرفت و سلوک الی الله را ادراک و در تحت تربیتشان به منتهای کمال الهی خویش نائل آمد.

در این کتاب که توسط چند تن از فضلاء تدوین شده است، مطالبی که ایشان پیرامون خویش در لابلاي آثارشان، به تناسب مقام، بیان فرموده‌اند، استخراج و در خطّ سیری تاریخی ثبت گردیده است.

اصلی ترین عناوین کتاب: خاندان و عشیره، تولّد، کودکی و نوجوانی، آغاز طلبگی و دوران تحصیل در قم، هجرت به نجف و تحصیل علوم ظاهری و باطنی، بازگشت به طهران و تجلّی علمی و عملی و سیاسی، تداوم سیر الی الله در عین انجام وظائف سیاسی و اجتماعی، هجرت به مشهد مقدّس، گوشه‌هائی از بعد علمی، گوشه‌هائی از بعد عملی، دوستان، فرزندان، ابتلائات، وصیت‌نامه، ارتحال.

۲. نورمجرد - ۳ جلد

این کتاب یادنامه عارف بالله و بأمراالله، سیدالطائفین حضرت علّامه آیةالله حاج سید محمدحسین حسینی طهرانی قدّس الله نفسَه الزّکیّه می‌باشد که حاوی مجموعه‌ای از نوشتجات و فرمایشات حضرت آیةالله حاج سید محمدصادق حسینی طهرانی مدظله العالی (فرزند ارشد مرحوم علّامه) است و در لجنه علمی مؤسسه تحریر و تدوین گردیده است.

این کتاب دارای چهار بخش کلی است: ۱. علم و تحصیل، شامل: حیات علمی، و توصیه‌ها و رهنمودهائی به طالبین علم. ۲. سلوک و عرفان، شامل: حیات سلوکی و عرفانی، طریقه سلوکی و عرفانی، و دوستان و رفقای سلوکی. ۳. سیره عملی فردی، شامل: سیره عبادی، سیره اخلاقی و زندگی فردی، سیره خانوادگی. ۴. سیره عملی اجتماعی.

سیر مطالعاتی سطح ۲:

۱. امام شناسی - جلد ۶ تا ۱۸

أهمّ موضوعات و مطالب جلد ۶: مبحث غدیر - حجّة الوداع

- جلد ۷: مبحث غدیر - آیه یا ایّها الرّسول بلّغ ... حدیث من کنت مولاه ...؛
- جلد ۸: مبحث غدیر - آیه الیوم اکملت لکم دینکم، غصب خلافت؛
- جلد ۹: مبحث غدیر - استدلال‌ها به حدیث غدیر، عید غدیر؛
- جلد ۱۰: حدیث انت منّی بمنزله هارون من موسی؛
- جلد ۱۱: قضاوت‌های امیرالمؤمنین علیه السّلام؛
- جلد ۱۲: علوم امیرالمؤمنین علیه السّلام؛

- جلد ۱۳: حدیثِ اِنِّی تَارک فِیکم الثَّقَلین...؛
- جلد ۱۴: تقدّم شیعه بر دیگران در کتابت و تدوین حدیث، و نخستین تألیفات شیعه در صدر اسلام؛
- جلد ۱۵: صحیفهٔ سجّادیّه؛
- جلد ۱۶ و ۱۷: تقدّم داشتن و مؤسّس بودن شیعه در جمیع علوم اسلامی، مکتب علمی حضرت امام جعفر صادق علیه السّلام؛
- جلد ۱۸: علوم متنوّع حضرت امام جعفر صادق علیه السّلام، جنایات معاویه.

۲. رسالهٔ مودّت

مجموعه سخنرانی‌هایی است در تفسیر آیهٔ شریفه: قل لا أسألکم علیه أجرأ الا المودّه فی القربی که علّامه مؤلّف قدّس سرّه در سال ۱۳۹۱ هجری قمری در مسجد قائم طهران ایراد فرموده و در همان زمان شالوده‌ای از مباحث را نوشته‌اند تا در موقعیت مناسب باز نویسی و تحریر شود.

این مجموعه با بررسی آیات و روایات مرتبط با آیهٔ شریفهٔ مودّت، به نقد و ردّ تفاسیر عامّه دربارهٔ آیهٔ شریفه پرداخته، و برخی از وقایع پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه وآله تا شهادت حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها را نقل و بررسی می‌نماید.

۳. معاد شناسی - جلد ۳ تا ۱۰

أهمّ مطالب و موضوعات:

- جلد ۳: خصوصیات عالم قبر و برزخ، و نحوهٔ ارتباط آن عالم با دنیا؛
- جلد ۴: قیامت، نفخ صور، علائم پیدایش قیامت؛
- جلد ۵: حقیقت قیامت، وجه الله و وجه موجودات؛
- جلد ۶: حشر، معاد جسمانی عنصری (نظر بدیع علّامه مؤلّف)، نامهٔ اعمال؛
- جلد ۷: گواهی بر اعمال، گواهان و شرائط آنها؛
- جلد ۸: صراط، میزان، سؤال و حساب؛
- جلد ۹: شفاعت، شفیعان، شفاعت شونندگان؛
- جلد ۱۰: أعراف، بهشت، جهنّم، خلود و جاودانگی در بهشت و جهنّم.

۴. رسالهٔ سیر و سلوک منسوب به بحر العلوم

یک دوره اصول عرفان و قواعد سیر و سلوک إلى الله، طریقه و آثار آن؛ به همراه شرح تفصیلی مطالب کتاب توسط علامه مؤلف (قدّه) در پاورقی، و نیز مقدمه‌ای از ایشان درباره شرح حال مرحوم علامه بحرالعلوم و صحت انتساب این رساله به ایشان.

برخی از اهمّ عناوین: طرح کلی سلوک إلى الله، خاصیت عدد چهل، خصوصیات مخلصین و عالم خلوص، روش عملی سلوک، شرائط استاد سلوکی، ۲۵ شرط در سلوک إلى الله، آثار سلوک و اقسام واردات و مکاشفات.

۵. نگرشی بر مقاله قبض و بسط تئوریک دکتر عبدالکریم سروش (نور ملکوت قرآن جلد ۲)

علامه مؤلف قدس سره در جلد دوم نور ملکوت قرآن به نقد و ردّ برخی از اشتباهات و کج‌فهمی‌ها از قرآن کریم پرداخته‌اند؛ مانند کتاب خلقت انسان (نظریه تکامل) و کتاب تکامل در قرآن و کتاب راه طی شده و مقاله بسط و قبض تئوریک شریعت، که قسمت اخیر به جهت اهمّیت موضوع و بنا به پیشنهاد یکی از علماء بطور مستقل نیز به چاپ رسیده است.

معظمّ له طیّ ده اشکال عمده و اصلی، مطالب صاحب مقاله را در این مقاله و بخشی دیگر از نوشتجاتش مورد نقد و ردّ قرار داده و از ایراداتی که در این طرز فکر به قرآن و تمامی مقدّسات و حقائق وارد شده است، به متقن‌ترین وجه پاسخ گفته‌اند.

برخی از اهمّ عناوین کتاب: اصالت و ابدیت دین الهی و محدودیت فهم بشری، تفاوت برهان و استقراء، بی‌ارزشی فرضیه‌ها و تئوری‌های بدون برهان، رویگردانی روشنفکران از مبانی اسلامی در اثر فرهنگ خارجی.

۶. الله شناسی - ۳ جلد

مجموعه ای است از مباحث شناخت پروردگار متعال، همچون: توحید ذاتی و اسمائی و افعالی، کیفیت پیدایش عالم آفرینش، حقیقت ولایت و ربط موجودات با ذات پروردگار، فناء و لقاء الله.

برخی از اهمّ عناوین و موضوعات:

- خدا را می‌توان دید؛
- خداوند عاشق ما سوی، و ما سوی عاشق اوست؛
- خداوند همه جا هست، چشم بگشا و ببین؛
- غیر از عارفان، جمیع مردم خدا را با دیده دویین می‌نگرند؛

- حشویه و شیخیه و قشریه از خداوند نصیبی ندارند؛
- راههای مختلف خدا شناسی غیر از طریقه شهود و فناء و لقاء الله همگی کج و معوج و تاریک هستند.

۷. مهر تابان - بخش دوم

بخش دوم یادنامه مرحوم علامه طباطبائی، اختصاص دارد به مصاحبات و سؤال و جوابهای علامه مؤلف با علامه طباطبائی (رهما) که در شش محور تنظیم شده است. اباحت قرآنی، اباحت فلسفی، اباحت عرفانی، اباحت اخلاقی، اباحت علمی و اباحت تاریخی.

أهمّ عناوین: حقیقت توحید ذات حقّ متعال، حروف مقطعه قرآن، نفی تثلیث در مسیحیت، کیفیت آفرینش انسان، کیفیت نزول وحی، حروف أبجد، طیّ الأرض، بحث تفصیلی درباره بقاء اعیان ثابته در حال فناء، رمزی از قیام حضرت امام زمان علیه السلام، کتابت قرآن، عدم تحریف قرآن.

۸. ولایت فقیه در حکومت اسلام - ۴ جلد

بحثی است جامع درباره ولایت فقیه و الگوی حکومت اسلام، برگرفته از سلسله دروس علامه مؤلف (قدّه) در این موضوع، این درسها مباحثی است متخذ از قرآن کریم و احادیث معصومین علیهم السلام درباره حقیقت ولایت معصوم علیه السلام و ولایت فقیه جامع الشرائط، ادله ولایت فقیه، شرائط و احکام ولایت فقیه و حدود آن، نحوه حکومت در اسلام و وظیفه مردم در قبال آن.

أهمّ عناوین و موضوعات:

- حاکم باید از خود گذشته و به خدا پیوسته باشد؛
- ملاک اعلمیّت، اعلمیّت به قرآن است؛
- تشخیص و تعیین ولیّ فقیه به عهده اهل خبره است نه رأی اکثریت مردم؛
- وظیفه اولیّه ولیّ فقیه، إقامة نماز، أخذ زکوة، امر به معروف، نهی از منکر، إقامة عدل و حفظ حقوق است.

کتابهای زیر نیز برای فضلاء و طلباب سطوح عالی حوزه پیشنهاد می شود:

رسالة حول مسألة رؤية الهلال (مجموعه پنج نامه بین علامه مؤلف و استادشان در علم اصول: آیه الله العظمی الخوئی (رهما) درباره لزوم اشتراک افق در رؤیت هلال برای اثبات اول ماه، در دو محور مباحث هیئوی و فقهی)، رسالة بدیعة فی تفسیر آیه الرّجال قوامون علی النّساء ...، تقریرات درسهای خارج

اصول حضرت آیه الله خوئی (ره) و درس‌های خارج اصول (مبحث اجتهاد و تقلید) و خارج فقه (صلوة جمعه، بیع و خیارات) حضرت آیه الله حاج شیخ حسین حلی (ره)، توحید علمی و عینی (تذیلات بر مکاتبات توحیدی حکمی و عرفانی میان آیتین علمین: حاج سید احمد کربلائی و حاج شیخ محمد حسین غروی اصفهانی).